

Mācību priekšmeta *Solfedžo* vadlīnijas profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmās

I. Ievads

1. Mācību priekšmeta *Solfedžo* vadlīnijas (turpmāk – Vadlīnijas) nosaka **visu** profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmu, kuras tiek īstenotas līdztekus vispārējai pamatizglītībai, mācību mērķus, uzdevumus, saturu un noslēguma prasības.
2. Vadlīnijas nodrošina saikni starp mācību priekšmetiem *Solfedžo*, *Mūzikas mācība*, *Mūzikas literatūra*, *Instrumenta spēle* un citiem mācību priekšmetiem, kā arī priekšnoteikumus apgūto zināšanu un prasmju daudzveidīgai lietošanai.
3. Vadlīnijas izmantojamas, izglītības iestādei izstrādājot savu mācību priekšmeta *Solfedžo* programmu.

II. Mācību priekšmeta mērķis

4. Attīstīt audzēkņos intonatīvo, harmonisko, tembrālo un iekšējo dzirdi, kā arī sniegt tās pilnvērtīgai uztverei nepieciešamās zināšanas, iemaņas un prasmes.

III. Mācību priekšmeta uzdevumi

5. Audzēkņos attīstīt prasmes:
  - 5.1. intonēt gammas, intervālus, akordus, melodiskos vingrinājumus;
  - 5.2. saklausīt un atšķirt akordus, intervālus;
  - 5.3. sadzirdēt daudzbalsību;
  - 5.4. atšķirt instrumentu tembrālo skanējumu.

IV. Apgūstamais mācību priekšmeta saturs

6. Profesionālās ievirzes mūzikas izglītības mācību priekšmeta *Solfedžo* noslēguma pārbaudījuma prasības ir saskaņotas ar profesionālās vidējās mūzikas izglītības mācību priekšmeta *Solfedžo* uzņemšanas eksāmena prasībām Latvijas mūzikas vidusskolās¹.
7. Mūzikas teorijas materiāla apjoms sakārtots divās grupās:
  - 7.1. minimālās prasības – obligātas visu profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmu noslēgumā;
  - 7.2. maksimālās prasības – norādīts papildu teorētiskais materiāls, ko var iekļaut profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmu noslēguma pārbaudījuma uzdevumos.

	<i>Minimālās prasības</i>	<i>Maksimālās prasības</i>
Skaņkārtas, tonalitātes	Dabiskais un harmoniskais mažors.	Tonalitātes līdz 7 zīmēm.

¹ Profesionālās izglītības kompetences centra „Nacionālā Mākslu vidusskola” struktūrvienībās Emīla Dārziņa mūzikas skola un Rīgas Doma kora skola, kā arī Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā iestājpārbaudījumu atsevišķos elementos prasības **var** būt paaugstinātas.

	Dabiskais, harmoniskais, melodiskais minors. Tonalitātes līdz 4 zīmēm.	Senās skaņkārtas (doriskā, frīģiskā, līdiskā, miksolīdiskā), pentatonika, melodiskais mažors.
Metroritms	Taktsmērs: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8. Ritma grupas: sešpadsmitdaļnotis, punktēts ritms, trioles, sinkopes, salīgojumi.	
Intervāli	1. Oktāvas robežās, tonalitātē un no skaņas: a) noturīgie intervāli (tikai tonalitātē); b) lielie, mazie, tīrie intervāli; c) pm5 (VII), pl4 (IV) dabiskajā mažorā un harmoniskajā minorā ar atrisinājumu; d) pl2 (VI), pm7 (VII) harmoniskajās skaņkārtās ar atrisinājumu. 2. Intervālu secības (4–5 intervāli).	1. Oktāvas robežās, tonalitātē un no skaņas: pm5 (II), pl4 (VI) dabiskajā minorā un harmoniskajā mažorā; pl5, pm4 harmoniskajās skaņkārtās ar atrisinājumu. 2. Intervālu secības (6–10 intervāli).
Akordi	1. Šaurā salikumā tonalitātē: a) T, S, D trijskaņi un to apvērsumi; b) D ₇ un tā apvērsumi ar atrisinājumu tonikā mažorā un minorā; c) pmVII ₅ ar atrisinājumu mažorā, minorā; d) VII ₇ dabiskajā mažorā un pmVII ₇ harmoniskajās skaņkārtās ar atrisinājumu tonikā un caur D. 2. No skaņas: a) M ₅ un m ₅ un to apvērsumi; b) D ₇ ; 3. Akordu secības (4–5 akordi)	1. Šaurā salikumā tonalitātē: a) D ₇ un tā apvērsumi ar atrisinājumu VI; b) VII ₇ apvērsumi dabiskajā mažorā; c) pmVII ₇ un tā apvērsumi harmoniskajā mažorā un harmoniskajā minorā ar atrisinājumu tonikā un caur D; d) II ₇ (4 atrisinājumi); e) pl ₅ . 2. No skaņas: a) D ₇ un tā apvērsumi; b) pmVII ₅ , VII ₇ , pmVII ₇ . 3. Akordu secības (6–10 akordi)

V. Ieteicamās noslēguma pārbaudījuma formas un uzdevumu veidi

8. Rakstiskā pārbaude (izpildes laiks – līdz 60 minūtēm)

8.1. Dzirdes tests

Noteikt ar dzirdi atsevišķus mūzikas valodas elementus – skaņkārtas, intervālus, akordus. Katru elementu spēlē divas reizes.

8.2. Intervālu un/vai akordu secība.

8.3. Vienbalsīgas melodijas pieraksts.

Mūzikas diktāts perioda formā. Spēlē 10 – 12 reizes, pieraksta ilgums apt. 25 minūtes.

Pedagogs rakstisko pārbaudījumu var veidot radoši, kā eksāmena sastāvdaļas **var** tikt iekļauts rakstisks darbs mūzikas teorijā un/vai ritma diktāts. Ritma un melodijas diktāts var būt ar iepriekš dotiem fragmentiem, spēlēts uz klavierēm vai no ieraksta u.tml.

9. Mutiskā pārbaude (vienam audzēknim līdz 15 minūtēm)

9.1. Dziedāt no lapas vienbalsīgu melodiju.

9.2. Ritmizēt no lapas vienbalsīgu ritma vingrinājumu.

9.3. Dziedāt tonalitātēs līdz 4 zīmēm:

9.3.1. gammu;

9.3.2. skaņkārtas pakāpes jauktā secībā;

9.3.3. tabulā minētos palielinātos un pamazinātos intervālus ar atrisinājumiem;

9.3.4. tabulā minētos akordus ar atrisinājumiem;

9.3.5. intervālu un/vai akordu secību (4–5 intervāli vai akordi).

9.4. Dziedāt no skaņas:

9.4.1. tabulā minētos vienkāršos (lielos, mazos, tīros) intervālus;

9.4.2. M_{53} , m_{53} un to apvērsumus.

VI. Ieteikumi noslēguma pārbaudījumu izveidei

10. Noslēguma pārbaudījumā ieteicams iekļaut kādu **radošu uzdevumu**, kas ļauj audzēknim parādīt muzicēšanas prasmes – dziesma duetā, solfedžo grupas vokālā ansambļa priekšnesums, dziesma ar audzēkņa sacerētu pavadījumu, melodiskā improvizācija u.tml.

11. Izvirzīto prasību un materiāla ietvaros jebkura elementa grūtību diapazons ir pietiekami plašs, lai atbilstoši konkrētas grupas un audzēkņu kapacitātei pedagogs varētu veidot piemērotus uzdevumus. Noslēguma pārbaudījumā obligāti nav jāiekļauj paši sarežģītākie uzdevumi, bet svarīgāka ir kvalitāte, muzikalitāte. Veidojot pārbaudījuma uzdevumus, ieteicams izvairīties no viena elementa dublēšanās dažādās uzdevumu formās, piemēram, dziedāt intervālus ar atrisinājumiem gan no skaņas, gan tonalitātē, vai akordu secību gan dziedāt, gan klausīties u.c.